

Παλαιοί και σύγχρονοι Αβδηρίτες

Δημ. Θ. Καραμήτσου

Από τα αρχαία Άβδηρα κατάγονταν πολλά από τα μεγάλα πνεύματα της αρχαιότητας, όπως ο φιλόσοφος Λεύκιππος και ο μαθητής του Δημόκριτος, ο ιστορικός Εκαταίος, ο σοφιστής Πρωταγόρας, ο φιλόσοφος Ανάξαρχος, ο ποιητής Νεκαίνετος και άλλοι πολλοί. Περιέργως όμως οι Αβδηρίτες είχαν στην αρχαιότητα τη φήμη των μωρών και ανόητων ανθρώπων. Η ιστορική αυτή αντίθεση εξηγείται, ίσως, από τον ανταγωνισμό που είχαν με τους Αθηναίους, οι οποίοι σκόπιμα διέδωσαν υποτιμητικές ιστορίες για τους Αβδηρίτες. Το κυριότερο που διαδόθηκε, αλλά δεν είναι γνωστό αν έχει σχέση με την ιστορική πραγματικότητα, είναι ότι κατασκεύασαν υδραγωγείο και περιλάμπρες κρήνες, χωρίς να υπάρχει αξιόλογη πηγή νερού για να αξιοποιηθούν καταλλήλως. Σε ένα άλλο ανέκδοτο αναφέρεται ότι όταν κάποτε πέρασε από τα Άβδηρα ο κυνικός φιλόσοφος Διογένης, πρόσεξε πως οι πύλες της πολιτείας ήταν πολύ μεγάλες σχετικά με την ίδια την πόλη και ρώτησε τους κατοίκους: «Δεν φοβάστε μήπως η πόλη σας διαφύγει καμιά ώρα από τις μεγάλες πόρτες;» Περίφημος είναι ακόμη ο καυγός και η δίκη που έγινε στα Άβδηρα «περί όνου σκιάς», δηλαδή για τη σκιά ενός γαιδάρου. Η φράση αυτή μεταδόθηκε μέχρι τις μέρες μας και χρησιμοποιείται ως ενδεικτική της επιπολαιότητας και της ανοησίας των φιλονικούντων για ασήμαντη ή ανύπαρκτη αιτία¹.

Οι σύγχρονοι Έλληνες με τις πράξεις τους και τις συμπεριφορές τους είναι σε πολλές περιπτώσεις αξιόλογοι συναγωνιστές των αρχαίων Αβδηριτών στον... αβδηριτισμό, γεγονός που ίσως υποδηλώνει και τη... συνέχεια της φυλής, παρά τις όποιες επιμειξίες (Άλλο ένα επιχείρημα κατά της θεωρίας του Φαλμεράιερ). Έτσι, για παράδειγμα, επί σειρά ετών οι Νεοέλληνες έπαιζαν τα χρήματά τους στο χρηματιστήριο αν και είναι γνωστό σε όλους ότι μόνο μεγάλες κομπίνες γίνονται στα χρηματιστήρια και οι μικροί που παίζουν σ' αυτά είναι αποδεκτοί ως συμπαίκτες μόνο και μόνο για να κερδίζουν οι μεγάλοι και ε-

πιτήδαιοι. Επίσης οι Νεοέλληνες παίζουν μανι-δώς στα καζίνο χάνοντας με μαθηματική βεβαιότητα τα λεφτά τους — μάλιστα παίζουν ακόμη και στο καζίνο χώρας που μας ενοχλεί με τις ενέργειές της και την κλοπή του ιστορικού ονόματος της Μακεδονίας μας.

Ένα τοπικό παράδειγμα αβδηριτισμού είναι η εφαρμογή της «φαινούς» ιδέας να γίνουν ποδηλατόδρομοι στις κεντρικές οδικές αρτηρίες της πόλης μας. Για την υλοποίηση της ιδέας αυτής χρειάστηκε ένα αξιοσέβαστο ποσό χρημάτων — εν μέσω οικονομικής κρίσης — και στένεψαν, κατά ένα μέτρο και κάτι, οι ήδη στενοί δρόμοι με την τοποθέτηση μικρών οδοφραγμάτων για να δημιουργηθούν ασφαλείς διάδρομοι για τους ποδηλάτες. Επίσης τοποθετήθηκαν σε διάφορες θέσεις στα πεζοδρόμια ειδικά υποστηρίγματα για την εναπόθεση των ποδηλάτων. Το αποτέλεσμα είναι σήμερα να μην βλέπει κανείς ποδηλάτες να κινούνται σε αυτούς τους διαδρόμους, ενώ τα αυτοκίνητα κινδυνεύουν να υποστούν πλευρικές συγκρούσεις λόγω της στενότητας των δρόμων. Μερικά βράδια που βρέχει και θολώνουν τα παρμπρίζ, συχνά τα αυτοκίνητα χτυπούν τα χωρίσματα των ποδηλατοδρόμων με αποτέλεσμα αυτά να καταστρέφονται, καθώς επίσης και τα ελαστικά των αυτοκινήτων. Φυσικά σε πόλεις του εξωτερικού υπάρχουν ποδηλατόδρομοι, αλλά εκεί τα πεζοδρόμια είναι πολύ φαρδιά και σε αυτά χωρούν άνετα και οι διάδρομοι για τα ποδήλατα. Εμείς στα ήδη στενά μας πεζοδρόμια φιλοξενούμε και σταθμευμένα ή κινούμενα μηχανάκια και μοτοσικλέτες λες και είναι παιδικά ποδήλατα, αλλά και διπλές σειρές τραπεζοκαθισμάτων. Ο στενός διάδρομος που μένει — τα στενά των οιστρογόνων όπως έχω γράψει αλλού² — οδηγεί σε εναλλακτική χρήση του διαδρόμου — απ' τη μια ή την άλλη πλευρά — από ένα εκάστοτε άτομο ή σειρά ατόμων που βαδίζουν κατ' άτομο. Η κατάσταση που δημιουργείται μου θυμίζει την παλιά γέφυρα του Αξιού ποταμού που χωρούσε σε πλάτος ένα μόνο αυτοκίνητο, αλλά ήταν δι-

πλής κατεύθυνσης.

Άλλο τοπικό παράδειγμα είναι το ανανεωμένο Καυτατζόγλειο στάδιο, στο οποίο αφαιρέθηκαν τα προστατευτικά κιγκλιδώματα, λες και είμαστε κοινωνία αγέλων και οι ποδοσφαιρόφιλοι χουλιγκάνοι μας είναι τα... χερουβίμ και τα σεραφίμ. Το αποτέλεσμα είναι να γίνονται στους ποδοσφαιρικούς αγώνες συχνά επεισόδια, σε ένα των οποίων πρωταγωνίστησε μάλιστα και βουλευτής.

Το πιο κραυγαλέο παράδειγμα όμως είναι το λεγόμενο πανεπιστημιακό άσυλο. Από άσυλο διακίνησης ιδεών, που ίσως να είχε κάποια σημασία κατά την εποχή της Ιεράς Εξέτασης στον Μεσαίωνα, έχει εξελιχθεί σε άσυλο κακοποιών και ατόμων που προσπαθούν με βίαια μέσα να υποχρεώσουν τους πολλούς – φοιτητές και διδάσκοντες – να ακολουθήσουν τις αποφάσεις τους. Θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ότι είναι και άσυλο ανιάτων εγκεφάλων που έχουν υποστεί «ιδεολογική πλύση» με μόνιμο αποτέλεσμα τη δυσλειτουργία τους, αλλά και την επιθετικότητα εναντίον των φυσιολογικών λειτουργούντων εγκεφάλων φοιτητών και διδασκόντων. Έτσι, ενώ υποτίθεται ότι οι φοιτητές πρέπει να ενδιαφέρονται για την όσο το δυνατόν ταχύτερη αποπεράτωση των σπουδών τους και τη λήψη του πτυχίου τους, αυτοί κάνουν καταλήψεις που έχουν ως αποτέλεσμα απώλεια εξεταστικών περιόδων ή σπουδές μετά περικοπών και αναμονή απονομής πτυχίων χαριστικών και υποβαθμισμένων στη διεθνή αξιολόγηση. Βέβαια, η κατάληψη είναι μια ενέργεια πασιφανώς παράνομη, η οποία έπρεπε αυτεπαγγέλτως να διώκεται. Αντ' αυτού οι πρυτανικές, οι δικαστικές και οι αστυνομικές αρχές αρχίζουν να παίζουν το παλιό παιδικό παιχνίδι της κολοκυθιάς, μόνο που δεν μετρούν κολοκύθια, αλλά... μεταθέτουν τις ευθύνες τους.

Άλλο παράδειγμα αβδηριτισμού είναι η τοποθέτηση σε σημαντικές θέσεις κλειδιά στο αρμόδιο Υπουργείο της Παιδείας ατόμων τα οποία – πιθανώς – δεν νιώθουν Έλληνες και για να μην υπάρχουν και αμφιβολίες για τον σκοπό τους, καταργούν στην ονομασία του υπουργείου τον προσδιορισμό της παιδείας ως εθνικής, πράξη που εγγίζει και τα όρια της αντισυνταγματικότητας, για να μην πω και εθνικής προδοσίας.

Βεβαίως δεν πρέπει να ξεχάσουμε και το θέμα της απόδοσης ελληνικής υπηκοότητας σε λα-

θρομετανάστες και τα μέλη των οικογενειών τους. Με άγνωστο τον ακριβή αριθμό των εν λόγω μεταναστών (αναφέρονται αριθμοί από δυο έως τέσσερα εκατομμύρια) ουσιαστικά πρόκειται για κατάληψη της Ελλάδας από αλλοεθνείς με τη μέθοδο του εποικισμού.

Το πιο πρόσφατο φαινόμενο αβδηριτισμού είναι οι υπέρογκες αποζημιώσεις στους εργαζόμενους στο λιμάνι του Πειραιά, στους υπαλλήλους της Ολυμπιακής και άλλα ανάλογα φαινόμενα που σε εποχή κρίσης είναι αβδηριτισμός.

Τώρα, πώς οι υπουργοί που γνωρίζουν τα οικονομικά προβλήματα απαιτούν αλλαγή της επίπλωσης του γραφείου τους είναι άλλο δυσνόητο φαινόμενο που μόνο με την υπερβολική ματαιοδοξία δικαιολογείται. Επίσης δεν κατανοώ πώς όταν ο πρωθυπουργός απαιτεί οικονομική βοήθεια από τους ισχυρούς της Ευρώπης μπορεί να συνοδεύεται από υπερβολικά μεγάλο αριθμό συμβούλων, στους οποίους ούτε καλημέρα δεν θα προλάβει να πει κατ' ιδίαν, αλλά και δημοσιογράφων (Εννοείται ότι τα έξοδα είναι όλα πληρωμένα από την πτωχεύουσα Ελλάδα).

Αν δεν σας φτάνουν τα παραδείγματα που προανέφερα έχουμε και τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 που τους ακριβοπληρώσαμε και ίσως το κόστος τους έριξε ακόμη πιο πολύ έξω την εθνική οικονομία. Τα περισσότερα από τα ολυμπιακά έργα είχαν ανατεθεί χωρίς διαγωνισμό γιατί κάποιοι Υπουργοί Πολιτισμού δεν βιάζονταν όταν έπρεπε και στο τέλος τρέχαμε και δεν προλαβαίναμε. Αυτά λοιπόν τα έργα, περιλαμβανόμενα και καλλιμάρμαρα κατά το πλείστον, μένουν αχρησιμοποίητα και φθειρόμενα μέχρι κατάρρευσής τους. Ένα άλλο κραυγαλέο παράδειγμα σύγχρονου αβδηριτισμού είναι η ιδέα να γίνουν οι Μεσογειακοί Αγώνες (2013) στον Βόλο και όχι στις ολυμπιακές εγκαταστάσεις που στο κάτω-κάτω κάπως θα χρησιμοποιούσαν και πάλι. Ωστόσο, παραμένουν τα περισσότερα αχρησιμοποίητα και καταρρέουν με τους περιβάλλοντες χώρους τους να έχουν μετατραπεί σε μικρές χωματερές λες και έτσι θα λυθεί το πρόβλημα των σκουπιδιών μας. Παρένθεση: όσον αφορά στα υλικά σκουπίδια ακούω ότι μελετάται το θέμα και θα γίνουν ειδικά εργοστάσια – αμ' τότε – αλλά για τα άλλα σκουπίδια – εννοώ τα πνευματικά – που μας ταΐζει η τηλεόραση τι γίνεται; (Σήμερα πρωί-πρωί πάλι εκνευρίστηκα ακούγοντας τον δημοσιογράφο πρωινής εκπομπής σε μεγάλο κανάλι – να σε

μεγάλο κανάλι— να λέει χωρίς να ντρέπεται «η περίοδο» και «η διεθνή κρίση» χωρίς το τελικό σίγμα της ονομαστικής). Η τηλεόραση αντί να είναι μέσο παιδείας και μόρφωσης είναι μέσο «πα-ραμόρφωσης» και «αποπαιδείας». Σε λίγο θα μιλάμε Ελληνικά χωρίς κλίσεις και χωρίς γένη σαν να είμαστε αλλοδαποί που δεν ξέρουμε τη γλώσσα του τόπου.

Με όλα αυτά που προανέφερα είναι φανερό ότι ξεπεράσαμε σε βλακεία τους αρχαίους Αβδηρίτες. Το πώς χάθηκαν από την ιστορία τα Άβδηρα και οι κάτοικοί τους δεν είναι γνωστό,

πιθανόν να έπαιξε ρόλο η θρυλούμενη βλακεία τους. Ίσως, μετά από μερικά χρόνια να ξεχαστεί και το πώς χάθηκαν... οι Έλληνες. Πάντως για τον αβδηριτισμό ή απλά τη βλακεία μας κάποιος είναι σίγουρο ότι μελλοντικά θα τη συζητούν, μάλιστα μπορεί και να λένε «εις υγείαν τα κορόιδα»!...

Σημειώσεις

1. Διάφορα κωμικά ανέκδοτα και επεισόδια για τα Άβδηρα συγκέντρωσαν στην περίφημη συλλογή τους οι Ιεροκλής και Φιλάργιος, με τον τίτλο "Φιλόγεως".
2. Η πόλη μας κι' εμείς άλλοτε και τώρα, εκδ. University Studio Press, 2005.

